

การแบ่งกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัล ตามความเสี่ยงของธุรกิจ

ปิญญา ดิษยารุ่งคุณ^{1*}

Received: 8 August 2020; Revised: 13 July 2021; Accepted: 15 July 2021

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้มีจุดประสงค์เพื่อ แบ่งกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัล ตามระดับความเสี่ยงของธุรกิจ และศึกษาลักษณะของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Method) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ จากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก ของสมาชิกในกลุ่ม Facebook ชื่อกลุ่ม เซ้งร้าน + เซ้งธุรกิจ + ไอเดีย จำนวน 423 คน โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล จัดทำตารางวิเคราะห์ทางสถิติต่าง ๆ จากนั้นทำการวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม (Cluster Analysis) ด้วยเทคนิค K-Means Clustering ผลงานวิจัยพบว่า สามารถแบ่งกลุ่มผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กได้ 3 กลุ่ม คือ “กลุ่มความเสี่ยงทางกลยุทธ์” (ร้อยละ 36.17) เป็นผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นประกอบธุรกิจได้ไม่เกิน 5 ปี ทำธุรกิจขนาดเล็กเป็นอาชีพเสริม ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจเพราะรายได้ไม่พอใช้/อยากมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม “กลุ่มความเสี่ยงทางการสื่อสาร” (ร้อยละ 26.48) เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจมาได้ 5 – 10 ปี ทำธุรกิจนี้เป็นอาชีพหลัก ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจเพราะไม่ชอบทำงานประจำ/อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ และ “กลุ่มความเสี่ยงทางกฎหมาย” (ร้อยละ 37.35) เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจ 10 ปีขึ้นไป ประกอบธุรกิจนี้เป็นอาชีพหลัก ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจเพราะเป็นธุรกิจที่ตกทอดมาจากครอบครัว

คำสำคัญ: ความเสี่ยง วิสาหกิจขนาดเล็ก การวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม

*Corresponding email: Pinyada.dis@stu.nida.ac.th

¹คณะสถิติประยุกต์ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์

Cluster Analysis of Small Enterprises According to a Risk of Business.

Pinyada Dissayarungkun^{1*}

Received: 8 August 2020; Revised: 13 July 2021; Accepted: 15 July 2021

Abstract

The research objectives are to cluster small enterprises according to the business risk level and study the characteristics of entrepreneurs in each group. An online questionnaire survey with a total of 432 entrepreneurs was conducted.

The entrepreneurs are divided into 3 groups by K-means Cluster Analysis. The first cluster is named "Risk of Strategic". It is a cluster of entrepreneurs who has just started a business, not more than 5 years and decide to start a business as additional occupation or part-time employment in order to increase their incomes. The second cluster is named "Risk of Communication", has been in business for 3 – 10 years and doing business as main occupation for being self-employed. The third cluster is named "Risk of Legal". These entrepreneurs are in the business for 10 years or more and mostly are family businesses.

Keyword: Risk, Small Enterprise, Cluster Analysis

*Corresponding email: Pinyada.dis@stu.nida.ac.th

¹ Graduate School of Applied Statistics Institute of development and Administration

1. บทนำ

ธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญในระบบเศรษฐกิจ เนื่องจากเป็นธุรกิจที่มีการดำเนินงานที่เป็นอิสระ การบริหารงานมีความคล่องตัว และมีต้นทุนการดำเนินงานต่ำกว่าธุรกิจขนาดใหญ่ สำหรับประเทศไทยเป็นที่ยอมรับว่าธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ เนื่องจากธุรกิจเหล่านี้มีอยู่ทั่วประเทศทำให้เกิดการกระจายรายได้ สร้างงานให้แก่ประชาชน ลดปัญหาการว่างงาน ส่งเสริมการใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุด ปัจจุบันเกิดการแข่งขันธุรกิจของกลุ่มธุรกิจที่เป็นกลไกหลักสำคัญในการขับเคลื่อนการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ สภาพแวดล้อมภายนอกที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มีอิทธิพลต่อการประกอบธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ดังนั้นผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางและขนาดย่อมจึงต้องมีการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงเพื่อสร้างความสามารถในการแข่งขัน และสามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว (สุธิดา เสถียรมาศ, 2555)

ผู้ประกอบการ (Entrepreneur) เป็นบุคคลที่ทำการก่อตั้งกิจการธุรกิจของตนเองด้วยตนเอง และมีการพัฒนาอย่างเจริญก้าวหน้า สามารถดำรงรักษากิจการโดยผ่านประสบการณ์ในด้านความเสี่ยง การควบคุม การตอบสนองความต้องการของลูกค้า จนได้รับความเชื่อถือและการยกย่องจากสังคม จนกลายมาเป็นผู้มีบทบาทสำคัญทางเศรษฐกิจและมีส่วนร่วมทำให้สังคมเจริญเติบโตด้วย (วุฒิชัย จงคำนึ่งสีล, 2547) นอกจากนี้ ผู้ประกอบการยังเป็นผู้ลงทุนและผู้บริหารพร้อมกันทั้งสองหน้าที่ เป็นผู้วางแผนบริหารจัดการ เป็นผู้ที่มีความกระตือรือร้นชวนชวนที่จะเอาปัจจัยการผลิตต่าง ๆ มาผสมผสานด้วยหลักการจัดการทำให้เกิดเป็นสินค้าแปลก ใหม่ เกิดผู้บริโภคใหม่ มีการแสวงหาตลาด หรือช่องทางที่ทำให้เกิดกำไร เป็นผู้ที่มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ให้กับสินค้าตัวเดิมอยู่เสมอ หรือปรับปรุงกระบวนการผลิตเดิมให้ดีขึ้น การที่ผู้ประกอบการจะดำเนิน ธุรกิจให้ประสบความสำเร็จได้นั้น คุณลักษณะส่วนตัวของผู้ประกอบการจะมีอิทธิพลมากที่สุดต่อการดำเนินธุรกิจให้ประสบความสำเร็จ เพราะคุณลักษณะของผู้ประกอบการจะเป็นสิ่งกำหนดความสำเร็จของกิจการ และเป็นแนวพฤติกรรมการดำเนินงานของธุรกิจโดยรวม ผู้ประกอบการจะต้องสามารถต่อสู้หรือยืนหยัดได้กับทุกสถานการณ์ ดังนั้นการพยายามหาคุณลักษณะสำคัญสำหรับการเป็นผู้ประกอบการที่ดีจะช่วยให้ผู้ประกอบการมีความพร้อมในการดำเนินอาชีพ และเป็นประโยชน์ทำให้ทราบจุดเด่นและจุดด้อยของตนเอง ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาทักษะและความสามารถ รวมทั้งคุณลักษณะสำคัญที่จะทำให้การดำเนินธุรกิจประสบความสำเร็จยิ่งขึ้น (พนทิพย์ ชวโรว, 2554)

ในปัจจุบันทั้งภาครัฐ เอกชน และภาคธุรกิจ ต้องเผชิญกับความเสี่ยงหลายรูปแบบ ในด้านการดำเนินงานขององค์กรใด ๆ ย่อมมีความเสี่ยงที่เกิดขึ้นได้ทุกเรื่องที่คุณบริหารได้ตัดสินใจ ความเสี่ยงอาจเกิดจากความบกพร่องในการปฏิบัติงานของบุคลากร การทำงานของอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่าง ๆ ขีดความสามารถของบุคลากรการเปลี่ยนแปลงสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงาน (เจ็กไน แซลลี่, 2559) ในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการแบ่งกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัลตามระดับความเสี่ยงของธุรกิจและเพื่อหาคุณลักษณะสำคัญของผู้ประกอบการ

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อแบ่งกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัล ตามความเสี่ยงของธุรกิจ

2.2 เพื่อศึกษาคุณลักษณะสำคัญของวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัล ในแต่ละกลุ่มความเสี่ยงของธุรกิจ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เป็นแนวทางให้สำหรับผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็กได้ศึกษาเพิ่มเติม และเตรียมพร้อมที่จะรับมือสำหรับความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัล

4. วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 ข้อมูลเกี่ยวกับธุรกิจรูปแบบ SMEs

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2562) พบว่ามีจำนวน SME ทั่วประเทศ 3,070,177 ราย เป็นวิสาหกิจขนาดย่อม (Small) 3,029,525 ราย และวิสาหกิจขนาดกลาง (Medium) 40,652 ราย โดยเฉพาะในส่วนของวิสาหกิจขนาดย่อมได้รวมกลุ่มวิสาหกิจขนาดย่อย (Micro) เข้าไว้ด้วย ดังภาพต่อไปนี้

นิยามใหม่		รายย่อย (Micro)	ขนาดย่อม (Small)	ขนาดกลาง (Medium)
 ภาคการผลิต	 การจ้างงาน (คน) หรือ รายได้ (บาท)	 1-5 (คน) ≤1.8 ล้านบาท	 6-50 (คน) >1.8-100 ล้านบาท	 51-200 (คน) >100-500 ล้านบาท
	 ภาคการค้าและบริการ	 การจ้างงาน (คน) หรือ รายได้ (บาท)	6-30 (คน) >1.8-50 ล้านบาท	31-100 (คน) >50-300 ล้านบาท

รูปภาพที่ 1 นิยาม SMEs

ที่มา: สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (2562)

วิสาหกิจขนาดย่อย (Micro) คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่อปีไม่เกิน 1.8 ล้านบาท การจ้างงานไม่เกิน 5 คน ซึ่งมีจำนวนถึง 2,644,561 ราย นับเป็นวิสาหกิจส่วนใหญ่ของประเทศ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 85.74 ของจำนวนผู้ประกอบการรวมทั้งประเทศ ส่วนใหญ่เป็นกิจการในรูปแบบธุรกิจส่วนบุคคล 2,253,132 ราย กิจการในรูปแบบนิติบุคคลมีจำนวน 391,429 ราย

วิสาหกิจขนาดย่อม (Small) คือ กิจการในภาคการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 50 คน หรือมีรายได้ต่อปีไม่เกิน 100 ล้านบาท ส่วนกิจการในภาคการค้า (ค้าส่ง หรือค้าปลีก) และบริการ มีจำนวนการจ้างงานไม่เกิน 30 คน หรือมีรายได้ต่อปี ไม่เกิน 50 ล้านบาท

วิสาหกิจขนาดกลาง (Medium) คือ กิจการในภาคการผลิตสินค้าที่มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 50-200 คน หรือมีรายได้ต่อปีเกินกว่า 100-500 ล้านบาท ส่วนกิจการในภาคการค้า (ค้าส่ง หรือค้าปลีก) และบริการ มีจำนวนการจ้างงานเกินกว่า 30-100 คน หรือมีรายได้ต่อปีเกินกว่า 50-300 ล้านบาท ทั้งนี้หากจ้างงานและรายได้ เข้าลักษณะของวิสาหกิจต่างกันให้ยึดรายได้เป็นหลักในการพิจารณา

4.2 แนวคิดและทฤษฎีความเสี่ยง

ความเสี่ยง (Risk) หมายถึง โอกาสหรือเหตุการณ์ที่มีความไม่แน่นอนหรือสิ่งที่ทำให้แผนงานหรือการดำเนินการอยู่ ณ ปัจจุบัน ไม่บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยก่อให้เกิดผลกระทบหรือความเสียหายต่อองค์กรในที่สุด ทั้งในแง่ของผลกระทบที่เป็นตัวเงิน หรือผลกระทบที่มีต่อภาพลักษณ์ และชื่อเสียงองค์กร (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฉบับเผยแพร่ทางเว็บไซต์, 2558)

การบริหารความเสี่ยงองค์กร (Enterprise Risk Management) คือ กระบวนการที่ปฏิบัติโดยคณะกรรมการผู้บริหาร และบุคลากรทุกคนในองค์กร เพื่อช่วยในการกำหนดกลยุทธ์และดำเนินงาน โดยกระบวนการบริหารความเสี่ยงได้รับการออกแบบ เพื่อให้สามารถบ่งชี้เหตุการณ์ที่อาจเกิดขึ้นและมีผลกระทบต่อองค์กร และสามารถจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ เพื่อให้ได้รับความมั่นใจอย่างสมเหตุสมผล ในการบรรลุวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนดไว้ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ฉบับเผยแพร่ทางเว็บไซต์, 2558)

4.3 การระบุความเสี่ยง

การระบุความเสี่ยง (Risk Identification) หมายถึง การระบุความเสี่ยงที่องค์กรเผชิญอยู่หรือแฝงอยู่ในกระบวนการทำงาน ซึ่งจะต้องสามารถอธิบายถึงผลกระทบความเสี่ยง หรือลักษณะความเสียหายที่เกิดจากความเสี่ยงได้ แบ่งเป็น 4 ประเภท ได้แก่ (ส่วนงานบริหารความเสี่ยงสำนักแผนยุทธศาสตร์องค์กรคลังสินค้า, 2553)

4.3.1 ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ (Strategic Risk) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อวิสัยทัศน์และพันธกิจขององค์กรและขีดความสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรในด้านกลยุทธ์ และเป็นความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแผนกลยุทธ์ แผนการดำเนินงาน นอกจากนี้ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์ยังรวมถึงการเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกและปัจจัยภายใน อันส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดกลยุทธ์หรือการดำเนินงาน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หลัก เป้าหมาย และแนวทางการดำเนินงานขององค์กร

4.3.2 ความเสี่ยงด้านปฏิบัติการ (Operational Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานและขีดความสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กร ด้านการปฏิบัติงานของแต่ละกระบวนการหรือกิจกรรมภายในองค์กร รวมทั้งความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการข้อมูลด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลความรู้ต่าง ๆ

4.3.3 ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน (Financial Risk) คือ ความเสี่ยงที่ส่งผลกระทบต่อฐานะการเงินและขีดความสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรด้านการเงิน รวมไปถึงความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการทางการเงิน โดยอาจเป็นความเสี่ยงที่เกิดจากปัจจัยภายใน เช่น การบริหารจัดการด้านสภาพคล่อง ด้านเครดิต ด้านเงินลงทุน หรือจากปัจจัยภายนอก เช่น การเปลี่ยนแปลงของอัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยน หรือความเสี่ยงที่คู่สัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามภาระผูกพันที่ตกลงไว้ อันส่งผลกระทบต่อผลการดำเนินงานรวมถึงส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อองค์กร

4.3.4 ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบ (Compliance Risk) คือ ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามกฎระเบียบและข้อบังคับของกฎหมาย รวมถึงข้อบังคับภายในองค์กรด้วยซึ่งเมื่อมีความเสี่ยงด้านนี้เกิดขึ้นจะส่งผลกระทบต่อชื่อเสียงและภาพลักษณ์ขององค์กรโดยรวม

4.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จิตติรีย์ น่องสวนอ้อย (2559) ศึกษาการประเมินความเสี่ยงของผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ขนาดเล็กถึงขนาดกลางในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษาพบว่า มีปัจจัยความเสี่ยงที่เกิดขึ้นระหว่างพัฒนาโครงการซึ่งมีค่าความเสี่ยงอยู่ในระดับสูงสุด รวม 6 ปัจจัย ได้แก่ 1.การวางแผนกลยุทธ์ที่ผิดพลาดของผู้ประกอบการ 2.ผู้รับเหมาปฏิบัติงานไม่เสร็จตามกำหนดในสัญญา 3.พนักงานขาดประสบการณ์และทักษะในการทำงาน 4.การดำเนินงานของโครงการล่าช้า 5.ผู้ประกอบการขาดสภาพคล่อง และ 6.การรับค่านายหน้าจากผู้รับเหมาหรือคู่ค้า ผู้ประกอบการจึงควรตอบสนองความเสี่ยงที่เกิดขึ้นด้วยการลดหรือการควบคุมความเสี่ยง โดยฝ่ายบริหารควรทำการปรับปรุงระบบหรือออกแบบวิธีการทำงานใหม่ พร้อมทั้งติดตามและประเมินผลอย่างใกล้ชิดและสม่ำเสมอ ให้มั่นใจว่ามีการปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อลดโอกาสที่จะเกิดหรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้

มงคล กิตติวุฒิไกร และมนัสดา ชัยสวณียาภรณ์ (2558) ศึกษาผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า การบริหารความเสี่ยงด้านการระบุเหตุการณ์ ความเสี่ยง ด้านการประเมินความเสี่ยง ด้านการตอบสนองความเสี่ยง และด้านการติดตามประเมินผลและรายงาน มีความสัมพันธ์และผลกระทบเชิงบวกกับความสำเร็จในการทำงาน ดังนั้นผู้บริหารธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหารสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและปรับปรุงการบริหารความเสี่ยงให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมให้องค์กรเพิ่มประสิทธิภาพในการกำกับดูแลกิจการที่ดีและสามารถดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนตลอดไป

Beasley, Clune and Hermanson (2005) ได้สำรวจสัดส่วนของบริษัทชั้นนำของโลกที่อยู่ในแต่ละขั้นตอนของการพัฒนาการบริหารความเสี่ยงในองค์กร “Enterprise Risk Management” พบว่า มากกว่าครึ่งหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดที่มีการนำ ERM มาใช้ในองค์กรแล้วและมีบางองค์กรได้มีการนำมาใช้อย่างเต็มรูปแบบ และจากการวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น แสดงให้เห็นว่านับจากปี ค.ศ. 2005 เป็นต้นมาองค์กรทั่วโลกได้ให้ความสนใจกับการบริหารความเสี่ยงเพิ่มมากขึ้น ประโยชน์ของการบริหารความเสี่ยงนอกจากจะทำให้องค์กรสามารถจัดการกับความไม่แน่นอนที่อาจจะเกิดขึ้นได้แล้วยังช่วยเพิ่มความแน่นอนในการบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้อีกด้วย

5. ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยวิธีการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) และใช้วิธีการเก็บข้อมูลแบบออนไลน์ จากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก โดยมีกลุ่มเป้าหมายที่ตอบรับแบบสอบถามจำนวน 423 คน จากนั้นจึงใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติในการประมวลผลข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นโดยใช้สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์แบ่งกลุ่ม (Cluster Analysis) ด้วยเทคนิค K-mean Clustering

5.1 การวิเคราะห์ข้อมูล

การประเมินความเสี่ยงเป็นกระบวนการที่ประกอบด้วยวิเคราะห์การประเมิน และการจัดระดับความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการบรรลุวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานขององค์กร ซึ่งได้กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงไว้ ได้แก่ ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ซึ่งสามารถกำหนดเกณฑ์โดยใช้เป็นพื้นฐานในการประเมินความเสี่ยงต่าง ๆ คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง (บริษัท ศูนย์บริการเหล็กลีสยาม จำกัด (มหาชน), 2563) ดังแสดงในตารางที่ 1 – 3

ในการประเมินความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณาจัดระดับของความเสี่ยงจาก โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) จะได้สมการระดับความเสี่ยง ดังภาพที่ 2

ตารางที่ 1 ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง

ระดับ	คำอธิบาย
5	โอกาสที่จะเกิดมากกว่าหรือเท่ากับ 80%
4	โอกาสที่จะเกิด 60-79%
3	โอกาสที่จะเกิด 40-59%
2	โอกาสที่จะเกิด 20-39%
1	โอกาสที่จะเกิดน้อยกว่า 20%

ตารางที่ 2 ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้นจากการดำเนินธุรกิจที่ผิดพลาด

ระดับ	คำอธิบาย
5	รุนแรงมาก
4	รุนแรงค่อนข้างมาก
3	รุนแรงปานกลาง
2	รุนแรงค่อนข้างน้อย
1	รุนแรงน้อย

$$\text{ระดับความเสี่ยง} = \text{ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง} \times \text{ระดับผลกระทบที่เกิดขึ้น}$$

รูปภาพที่ 2 สมการระดับความเสี่ยง

ที่มา: เทศบาลตำบลเสาชิงหินประจำปีงบประมาณ (2562)

ตารางที่ 3 ระดับความเสี่ยง จำแนกตามโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยงและระดับของผลกระทบ

โอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood)	ระดับของผลกระทบ (Impact)				
	1	2	3	4	5
5	5	10	15	20	25
4	4	8	12	16	20
3	3	6	9	12	15
2	2	4	6	8	10
1	1	2	3	4	5

ตารางที่ 4 ระดับความเสี่ยงจำแนกตามระดับคะแนน และความหมาย

ระดับความเสี่ยง	ระดับคะแนน	แทนด้วยสี	ความหมาย
สูงมาก (Extreme)	16.01 – 25.00	แดง	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ จำเป็นต้องเร่งจัดการความเสี่ยงให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ทันที
สูง (High)	9.01 – 16.00	ส้ม	ระดับความเสี่ยงที่ไม่สามารถยอมรับได้ โดยต้องมีการจัดการความเสี่ยง เพื่อให้อยู่ในระดับที่ยอมรับได้ต่อไป
ปานกลาง (Medium)	3.01 – 9.00	เหลือง	ระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้ แต่ต้องมีการควบคุม เพื่อป้องกันไม่ให้ความเสี่ยงเคลื่อนย้ายไปยังระดับที่ยอมรับไม่ได้
ต่ำ (Low)	1.00 – 3.00	เขียว	ระดับความเสี่ยงต่ำ โดยไม่ต้องมีการควบคุมความเสี่ยง หรือการจัดการเพิ่มเติม

6. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (ร้อยละ 58.59) ประกอบธุรกิจขนาดเล็กเป็นอาชีพหลัก (ร้อยละ 65.20) ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 60 ปี รองลงมา คือ 18 – 40 ปี และมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้จากการประกอบธุรกิจขนาดเล็กส่วนใหญ่อยู่ที่ 100,001 -150,000 บาท รองลงมา คือ 10,001 – 50,000 บาท และ 50,001 – 100,000 บาท ประเภทของอุตสาหกรรมส่วนใหญ่ คือ กลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค รองลงมา คือ กลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร และกลุ่มบริการ ส่วนใหญ่ใช้เงินทุนส่วนตัวในการดำเนินงาน และใช้เงินเริ่มต้นในการลงทุน ต่ำกว่า 10,000 บาท และปัจจัยหลักที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจ คือ รายได้ไม่พอใช้/อยากมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม รองลงมา คือ เป็นธุรกิจที่ตกทอดมาจากครอบครัว และ ไม่อยากทำงานประจำ/อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ถึงโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดความเสี่ยงของผู้ประกอบการ วิสาหกิจขนาดเล็ก โดยใช้ค่าเฉลี่ย(Mean) และใช้เกณฑ์การประเมินความเสี่ยง ดังตารางที่ 5

ตารางที่5 ค่าเฉลี่ยของโอกาสและผลกระทบที่จะเกิดความเสี่ยงของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก

ความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย		คะแนนความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
	โอกาส	ผลกระทบ		
ความเสี่ยงด้านกลยุทธ์				
1. ไม่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์	2.94	3.22	9.47	สูง
2. การมีแผนกลยุทธ์ที่ไม่ดี	3.01	3.18	9.57	สูง
3. การมีแผนกลยุทธ์ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง	2.84	2.77	7.87	ปานกลาง
4. ความคลาดเคลื่อนของแผนกลยุทธ์	3.16	2.43	7.68	ปานกลาง

ตารางที่ 5 (ต่อ)

ความเสี่ยงของผู้ประกอบการธุรกิจขนาดเล็ก	ค่าเฉลี่ย		คะแนนความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง
	โอกาส	ผลกระทบ		
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติงาน				
5. ความผิดพลาดในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน	2.84	3.26	9.26	สูง
6. ผลการดำเนินงานมีความล่าช้า ไม่เป็นไปตามกำหนด	3.16	3.98	12.58	สูง
7. ด้านการสื่อสารระหว่างปฏิบัติงาน	2.73	3.45	9.42	สูง
8. ด้านทรัพยากรการผลิต/บริการ เช่น วัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือ	2.97	4.26	12.65	สูง
ความเสี่ยงด้านการเงิน				
9. ความรู้ความเข้าใจ ทางด้านการเงิน/บัญชี ของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง	3.18	2.95	9.38	สูง
10. การขาดสภาพคล่องทางการเงิน	3.79	4.63	17.55	สูงมาก
11. การขาดที่ปรึกษาทางการเงิน	3.38	2.71	9.16	สูง
12. การนำเงินของกิจการไปใช้ลงทุนทางอื่นเกินความจำเป็น	3.41	4.89	16.67	สูงมาก
ความเสี่ยงด้านการปฏิบัติตามกฎหมาย				
13. ขาดความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ	3.41	3.27	11.15	สูง
14. การฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎหมาย	3.02	4.13	12.47	สูง

จากตารางที่ 5 เมื่อพิจารณาปัจจัยความเสี่ยงที่มีระดับความเสี่ยงสูงมาก(Extreme) ได้แก่ การขาดสภาพคล่องทางการเงิน และการนำเงินของกิจการไปใช้ลงทุนทางอื่นเกินความจำเป็น ระดับความเสี่ยงสูง(High) ได้แก่ การไม่มีแผนกลยุทธ์ หรืออาจมีแผนกลยุทธ์ที่ไม่ดี มีความผิดพลาดในการดำเนินงาน การดำเนินงานล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนด ความเสี่ยงในการสื่อสารระหว่างปฏิบัติงาน ด้านทรัพยากรการผลิต/บริการ ความรู้ความเข้าใจและการมีที่ปรึกษาด้านการเงิน/บัญชี รวมทั้งเรื่องของกฎหมายระเบียบข้อบังคับ และสุดท้ายระดับความเสี่ยงปานกลาง(Medium) ได้แก่ การมีแผนกลยุทธ์แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง รวมถึงความคลาดเคลื่อนของแผนกลยุทธ์

6.1 การแบ่งกลุ่มและคุณลักษณะของกลุ่ม

จากการทดสอบตัวแปรที่ได้จากการศึกษาความเสี่ยงของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็กของตัวอย่าง จึงได้นำมาเป็นตัวแปรในการแบ่งกลุ่มรวม 14 ตัวแปร โดยกำหนดการแบ่งกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม หลังจากที่ได้เปรียบเทียบกับจำนวน 2 กลุ่ม และ 4 กลุ่มแล้ว พบว่า การกำหนดการแบ่งกลุ่มที่ 3 นั้นสามารถอธิบายลักษณะของกลุ่มด้วยตัวแปรได้อย่างเหมาะสม อีกทั้งมีขนาดตัวอย่างในแต่ละกลุ่มที่เหมาะสมด้วย โดยในการประมวลผลทำการคำนวณค่าเฉลี่ย หรือค่ากลางของแต่ละ Cluster ที่เปลี่ยนไปในแต่ละรอบของการคำนวณรวม 6 รอบ (Iteration) จึงไม่พบการเปลี่ยนแปลงของค่ากลาง และได้จำนวนสมาชิกของแต่ละกลุ่ม ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนและร้อยละของวิสาหกิจขนาดเล็กในยุคดิจิทัลตัวอย่าง จำแนกตามกลุ่ม

กลุ่ม	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มที่ 1 กลุ่มความเสี่ยงทางกลยุทธ์	153	36.17
กลุ่มที่ 2 กลุ่มความเสี่ยงทางการสื่อสาร	112	26.48
กลุ่มที่ 3 กลุ่มความเสี่ยงทางกฎหมาย	158	37.35

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ยมาตรฐานของประเด็นความเสี่ยงต่าง ๆ ของวิสาหกิจขนาดเล็ก จำแนกตามกลุ่ม

ประเด็นความเสี่ยงของวิสาหกิจขนาดเล็ก	กลุ่ม (cluster)		
	ความเสี่ยงทางกลยุทธ์	ความเสี่ยงทางการสื่อสาร	ความเสี่ยงทางกฎหมาย
1. ไม่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์	0.87	-0.14	-0.36
2. การมีแผนกลยุทธ์ที่ไม่ดี	0.64	-0.16	-0.11
3. การมีแผนกลยุทธ์ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง	0.52	0.03	-0.05
4. ความคลาดเคลื่อนของแผนกลยุทธ์	1.19	0.02	-0.28
5. ความผิดพลาดในการจัดทำแผนปฏิบัติงาน	0.01	0.83	-0.15
6. ผลการดำเนินงานมีความล่าช้า ไม่เป็นไปตามกำหนด	-0.03	0.76	-0.18
7. ด้านการสื่อสารระหว่างปฏิบัติงาน	-0.54	1.28	-0.07
8. ด้านทรัพยากรการผลิต/บริการ เช่น วัตถุดิบ อุปกรณ์ เครื่องมือ	-0.05	0.30	-0.31
9. ความรู้ความเข้าใจ ทางด้านการเงิน/บัญชี ของผู้บริหารหรือผู้เกี่ยวข้อง	0.08	-0.17	-0.22
10. การขาดสภาพคล่องทางการเงิน	0.27	0.46	0.13
11. การขาดที่ปรึกษาทางการเงิน	-0.19	-0.06	-0.12
12. การนำเงินของกิจการไปใช้ลงทุนทางอื่นเกินความจำเป็น	-0.06	0.16	-0.28
13. ขาดความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย ระเบียบและข้อบังคับ	0.12	-0.36	0.44
14. การฝ่าฝืน/ไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของกฎหมาย	-0.15	-0.02	0.76

จากตารางที่ 7 สามารถสรุปลักษณะเด่นของผู้ประกอบการ ในแต่ละกลุ่มเป็นดังนี้

กลุ่มที่ 1 มีจำนวนผู้ประกอบการ 153 คน (ร้อยละ 36.17) เป็นกลุ่มที่ผู้ประกอบการ ไม่มีการจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือมีแผนกลยุทธ์ที่ไม่ดี ทำให้แผนกลยุทธ์มีความคลาดเคลื่อน ไม่สามารถนำมาใช้ได้จริง จึงตั้งชื่อว่า “กลุ่มความเสี่ยงทางกลยุทธ์”

กลุ่มที่ 2 มีจำนวนผู้ประกอบการ 112 คน (ร้อยละ 26.48) เป็นกลุ่มที่ผู้ประกอบการ มีความเสี่ยงในเรื่องของการสื่อสารระหว่างปฏิบัติงาน ทำให้เกิดความผิดพลาดในการจัดทำแผน ส่งผลให้ผลการดำเนินงานมีความล่าช้าไม่เป็นไปตามกำหนด รวมถึงเกิดความเสี่ยงในด้านการผลิต/บริการ จึงตั้งชื่อว่า “กลุ่มสื่อสาร”

กลุ่มที่ 3 มีจำนวนผู้ประกอบการ 158 คน (ร้อยละ 37.35) เป็นกลุ่มที่ผู้ประกอบการ ยังขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องกฎหมาย กฎระเบียบและข้อบังคับ รวมถึงความเสี่ยงที่เกิดจากการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง จึงตั้งชื่อว่า “กลุ่มกฎหมาย”

ตารางที่ 8 ร้อยละของลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก

ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการ	cluster			
	ความเสี่ยงทางกลยุทธ์	ความเสี่ยงทางการสื่อสาร	ความเสี่ยงทางกฎหมาย	รวม
อายุ				
18 – 40 ปี	63.18	26.46	10.36	33.33
41 – 60 ปี	24.55	57.92	55.02	45.83
60 ปีขึ้นไป	12.27	15.62	34.62	20.84
ระดับการศึกษา				
ต่ำกว่าปริญญาตรี	28.76	54.12	42.48	41.79
ปริญญาตรี	56.06	38.66	53.16	49.29
ปริญญาโท	13.01	5.21	3.32	7.18
สูงกว่าปริญญาโท	2.17	2.01	1.04	1.74
รายได้ต่อเดือนจากการประกอบวิสาหกิจขนาดเล็ก				
ไม่เกิน 10,000 บาท	40.13	6.57	0.00	15.57
10,001 – 50,000 บาท	44.95	40.18	11.18	32.10
50,001 – 100,000 บาท	11.41	39.16	29.85	26.81
100,001 – 150,000 บาท	2.48	12.61	41.33	18.81
150,000 บาท ขึ้นไป	1.03	1.48	17.64	6.72
ประกอบวิสาหกิจขนาดเล็กนี้เป็นอาชีพหลัก/อาชีพรอง				
อาชีพหลัก	10.86	79.54	82.13	57.51
อาชีพรอง	89.14	20.46	17.87	42.49

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการ	cluster			
	ความเสี่ยงทาง กลยุทธ์	ความเสี่ยงทาง การสื่อสาร	ความเสี่ยงทาง กฎหมาย	รวม
เงินเริ่มต้นที่ใช้ในการลงทุน				
ไม่เกิน 10,000 บาท	54.61	13.86	4.18	24.22
10,001 – 50,000 บาท	38.94	22.71	3.14	21.60
50,001 – 100,000 บาท	3.97	42.23	12.62	19.61
100,001 – 150,000 บาท	2.48	8.34	18.19	9.67
500,001 – 1,000,000 บาท	0.00	6.89	36.74	14.54
1,000,000 บาท ขึ้นไป	0.00	5.97	25.13	10.37
จำนวนปีในการประกอบธุรกิจ				
0 – 5 ปี	74.64	27.16	6.57	36.27
5 – 10 ปี	15.53	57.58	15.19	29.43
10 ปีขึ้นไป	9.83	14.81	78.24	34.29
จำนวนพนักงาน				
0 คน (ไม่มีพนักงานอื่น)	57.18	26.17	17.63	33.66
1 – 5 คน	28.08	22.05	15.28	21.14
5 – 10 คน	6.11	37.96	24.98	23.02
10 คนขึ้นไป	8.63	13.82	42.11	21.52
ปัจจุบันท่านใช้เงินทุนส่วนใหญ่ในการดำเนินงานจากที่ไหน				
เงินทุนส่วนตัว	92.74	76.97	22.71	64.14
ธนาคาร	0.49	15.84	71.40	29.24
จากบัตรเครดิต	0.96	2.43	2.16	1.85
กู้ยืมระบบ	5.81	4.76	3.73	4.77
ปัจจุบันลูกค้าหลักของท่านเป็นกลุ่มไหน				
ลูกค้ารายย่อยท้องถิ่น (หน้าร้าน)	14.19	51.73	26.58	30.83
ลูกค้ารายย่อยทางออนไลน์	82.97	22.35	11.46	38.93
ลูกค้ารายใหญ่ (ขายส่ง)	0.00	9.61	54.66	21.42
ลูกค้าชาวต่างประเทศนักท่องเที่ยว	2.84	13.97	2.13	6.31
ลูกค้ากลุ่มส่งออก	0.00	2.34	5.17	2.50

ตารางที่ 8 (ต่อ)

ลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบการ	cluster			
	ความเสี่ยงทางกลยุทธ์	ความเสี่ยงทางการสื่อสาร	ความเสี่ยงทางกฎหมาย	รวม
ปัจจัยหลักที่ทำให้ท่านตัดสินใจประกอบธุรกิจนี้				
เป็นธุรกิจที่ตกทอดมาจากครอบครัว	0.00	8.46	53.16	20.54
รายได้ไม่พอใช้/อยากมีรายได้ที่เพิ่มขึ้น	73.86	27.19	13.36	38.14
ไม่ชอบทำงานประจำ/อยากเป็นเจ้าของ	16.71	59.87	24.55	33.71
ชอบอิสระ & ความท้าทายในการทำธุรกิจ	9.43	4.48	8.93	7.61
รายได้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ในธุรกิจของท่าน				
ไม่เกิน 1 ล้าน บาท/ปี	81.64	25.02	0.00	35.55
1 ล้าน – 10 ล้าน บาท/ปี	18.25	71.41	10.49	33.38
10 ล้าน – 20 ล้าน บาท/ปี	0.07	1.56	17.43	6.35
20 ล้าน – 30 ล้าน บาท/ปี	0.02	0.59	47.13	15.91
30 ล้าน – 40 ล้าน บาท/ปี	0.01	1.02	18.96	6.66
40 ล้าน – 50 ล้าน บาท/ปี	0.01	0.19	3.15	1.12
50 ล้าน บาท/ปี ขึ้นไป	0.00	0.21	2.84	1.02

จากตารางที่ 8 สามารถอธิบายลักษณะทั่วไปของผู้ประกอบในแต่ละกลุ่มได้ ดังนี้

กลุ่มความเสี่ยงทางกลยุทธ์ เป็นผู้ประกอบการที่เพิ่งเริ่มต้นประกอบธุรกิจ เฉลี่ยไม่เกิน 5 ปี ทำธุรกิจขนาดเล็กนี้เป็นอาชีพเสริม เพราะว่ามีงานประจำเป็นอาชีพหลักอยู่แล้ว ช่วงอายุส่วนใหญ่อยู่ที่ 18 - 40 ปี จบการศึกษาระดับปริญญาตรี รายได้จากงานประจำต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 50,000 บาท และรายได้ที่ทำธุรกิจขนาดเล็กเป็นอาชีพเสริมอยู่ที่ 10,001 – 50,000 บาทต่อเดือน ใช้เงินส่วนตัวเป็นเงินทุนหลัก โดยเงินลงทุนที่ใช้เริ่มต้น ต่ำกว่า 10,000 บาท ดำเนินธุรกิจเพียงคนเดียว (ไม่มีการจ้างพนักงาน) ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจเพราะรายได้ไม่พอใช้/อยากมีรายได้ที่เพิ่มขึ้นกว่าเดิม ลูกค้าส่วนใหญ่จะเป็นลูกค้ารายย่อยทางออนไลน์ และรายได้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ไม่เกิน 1 ล้านบาท

กลุ่มความเสี่ยงทางการสื่อสาร เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจมาได้ 5 – 10 ปี ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 60 ปี จบการศึกษาด้านปริญญาตรี และทำธุรกิจนี้เป็นอาชีพหลัก รายได้ที่ทำธุรกิจต่อเดือนอยู่ที่ 10,001 – 50,000 บาท ใช้เงินส่วนตัวเป็นเงินทุนหลัก โดยเงินลงทุนที่ใช้เริ่มต้นอยู่ที่ 50,001 – 100,000 บาท มีจำนวนพนักงาน 5 – 10 คน ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจ เพราะไม่ชอบทำงานประจำ/อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ ลูกค้าส่วนใหญ่เป็นลูกค้ารายย่อยท้องถิ่น (หน้าร้าน) และรายได้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาอยู่ที่ 1 ล้าน – 10 ล้าน บาทต่อปี

กลุ่มความเสี่ยงทางกฎหมาย เป็นผู้ประกอบการที่ประกอบธุรกิจมานานกว่า 10 ปีขึ้นไป จบการศึกษาระดับปริญญาตรี ส่วนใหญ่มีอายุ 41 – 60 ปี ประกอบธุรกิจนี้เป็นอาชีพหลัก รายได้ที่ทำธุรกิจขนาดเล็กต่อเดือนอยู่ที่ 100,001 – 150,000 บาท มีพนักงานมากกว่า 10 คน แต่ไม่เกิน 50 คน โดยเงินลงทุนที่ใช้เริ่มต้นอยู่ที่ 500,001 – 1,000,000 บาท เงินลงทุนหลักส่วนใหญ่มาจากการกู้ธนาคาร ปัจจัยที่ทำให้ตัดสินใจทำธุรกิจเพราะเป็นธุรกิจที่ตกทอดมาจากครอบครัว และกลุ่มลูกค้าหลักเป็นลูกค้ารายใหญ่ (ขายส่ง) และรายได้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมาอยู่ที่ 20 ล้าน – 30 ล้าน บาทต่อปี

7. อภิปรายผล

จากงานวิจัยด้วยสถิติ Cluster Analysis ได้แบ่งกลุ่มวิสาหกิจเป็น 3 กลุ่ม ตามปัจจัยต่าง ๆ เพื่อหาคุณลักษณะของผู้ประกอบการ และจากผลวิจัยข้างต้น สามารถนำเสนอการอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

กลุ่มความเสี่ยงทางกลยุทธ์ จะเป็นกลุ่มที่เพิ่งเริ่มต้นทำธุรกิจ และทำเป็นอาชีพเสริมเพราะอยากมีรายได้เพิ่มขึ้นจากงานประจำ จึงอาจมีปัญหาลูกค้าความเสี่ยงช่วงเริ่มต้นทางกลยุทธ์ ด้วยความที่เป็นหน้าใหม่ยังไม่ได้จริงจังกับธุรกิจ เลยขาดการวางแผน ทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนของแผนกลยุทธ์ ดังนั้นผู้ประกอบการที่กำลังเริ่มต้นในการทำธุรกิจ ควรศึกษาในการวางแผนและกำหนดแผนกลยุทธ์ให้สอดคล้องกับธุรกิจที่ทำ

กลุ่มความเสี่ยงทางการสื่อสาร เป็นกลุ่มที่ทำธุรกิจมาได้สักระยะ และมีความตั้งใจในการทำธุรกิจ เนื่องจากใช้เงินทุนส่วนตัวเริ่มต้นทำธุรกิจที่ค่อนข้างสูงแล้ว อีกหนึ่งปัจจัยหลักที่ทำธุรกิจเพราะว่า ไม่อยากทำงานประจำ/อยากเป็นเจ้าของธุรกิจ กลุ่มนี้จะมีการวางแผนขั้นต้นเกี่ยวกับความเสี่ยงทางกลยุทธ์มาแล้ว แต่ก็ต้องระวังในเรื่องของการสื่อสารในการดำเนินงาน เพราะจะมีพนักงานเข้ามาเกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารทั้งภายในและภายนอก เพราะการสื่อสารนั้นสำคัญมาก ถ้าหากสื่อสารผิดพลาดทำให้เกิดความเสี่ยงตามมาทีหลังได้ ความผิดพลาดในการสื่อสารภายในกิจการอาจทำให้เกิดความขัดแย้งหรือปัญหาภายใน แต่ความผิดพลาดในการสื่อสารภายนอกอาจทำให้เกิดความเสียหายต่อภาพรวมหรือภาพลักษณ์ของธุรกิจได้ ดังนั้นผู้ประกอบการกลุ่มนี้ควรศึกษาและหาวิธีการรับมือเกี่ยวกับความเสี่ยงทางสื่อสารให้พร้อม

กลุ่มความเสี่ยงทางกฎหมาย กลุ่มนี้ประกอบธุรกิจมานานเกิน 10 ปี หรือเป็นธุรกิจที่ตกทอดมาจากคนในครอบครัว เนื่องจากประกอบธุรกิจมายาวนาน ความเสี่ยงทางกลยุทธ์และความเสี่ยงทางการสื่อสาร ค่อนข้างคุมได้แล้ว แต่อาจต้องระวังความเสี่ยงทางกฎหมาย ในเรื่องของกฎระเบียบและข้อบังคับ เนื่องจากเป็นกลุ่มวิสาหกิจขนาดเล็กที่มีขนาดใหญ่มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดูได้จากการมีจำนวนพนักงาน รายได้ต่อเดือน และรายได้ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา ดังนั้นผู้ประกอบการกลุ่มนี้ ควรศึกษาในเรื่องข้อระเบียบของกฎหมาย กฎและข้อบังคับที่อาจทำให้เกิดความเสี่ยงจากปัจจัยภายนอก ให้ละเอียดและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

8. ข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการจัดกลุ่มวิสาหกิจเล็ก ตามความเสี่ยงของธุรกิจ ทำให้ทราบถึงความเสี่ยงและคุณลักษณะต่าง ๆ ของผู้ประกอบการในแต่ละกลุ่ม โดยกลุ่มที่เพิ่งเริ่มต้นทำธุรกิจจะมีความเสี่ยงทางกลยุทธ์ กลุ่มที่ทำธุรกิจมาได้สักระยะจะมีความเสี่ยงทางการสื่อสาร และกลุ่มที่ประกอบธุรกิจมานานเกิน 10 ปีจะมีความเสี่ยงทางกฎหมาย จากจุดนี้ทางหน่วยงานภาครัฐหรือทางธนาคาร สามารถนำข้อมูลส่วนนี้ไปเป็นเกณฑ์เพื่อใช้ในการพิจารณา โดยภาครัฐจะได้เตรียมตัวรับมือโดยการเสนอนโยบายหรือแผนสำหรับรับมือและช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจ หรือ SMEs ในอนาคต และทางสถาบันการเงินอย่างธนาคารจะได้ใช้เป็นเกณฑ์ตัดสินในการพิจารณาสินเชื่อในการอนุมัติเงินกู้ให้แก่ผู้ประกอบการ

การศึกษาการจัดกลุ่มวิสาหกิจเล็กในยุคดิจิทัล ตามความเสี่ยงของธุรกิจ ในครั้งนี้เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการเก็บแบบสอบถามออนไลน์ จากผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดเล็ก ของสมาชิกในกลุ่ม Facebook ชื่อกลุ่ม แซ่ร้าน + แซ่ธุรกิจ + ไอเดีย ซึ่งอาจเกิดอคติในการตอบแบบสอบถามได้ ในการวิจัยในครั้งต่อไปควรเก็บแบบสอบถามด้วยตัวเองเพื่อลดการอคติต่อการตอบแบบสอบถาม และควรมีการเสริมข้อมูลเชิงลึกจากการศึกษาแบบคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) หรือการสนทนากลุ่ม (Focus group) พร้อมสอบถามเพิ่มเติมควบคู่ไปกับการแจกแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ละเอียดครบถ้วนครอบคลุมและลึกซึ้งมากขึ้น

9. เอกสารอ้างอิง

- กฤตภาส แยมนาม. (2560). **อุปสรรคและแนวทางการเตรียมความพร้อมต่อการเปลี่ยนแปลงธุรกิจไปสู่ยุคดิจิทัลของธุรกิจครอบครัวขนาดกลางและขนาดย่อม**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชานโยบายและการบริหารเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- คณะกรรมการบริหารความเสี่ยง บริษัท ศูนย์บริการเหล็กลายม จำกัด(มหาชน). (2563). **คู่มือบริหารความเสี่ยง**. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <https://www.sssc.th.com/shearholder/2/242.pdf>
- เจ็กไน้ แซลลี่. (2559). การบริหารความเสี่ยงที่มีผลกระทบต่อการจัดการพัสดุของโรงเรียนภายใต้คณะกรรมการอาชีวศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 9(1), 329-343.
- จิตาธิ์ย์ น่องสวนอ้อย. (2559). การประเมินความเสี่ยงของผู้ประกอบการอสังหาริมทรัพย์ขนาดเล็กถึงขนาดกลางในพื้นที่จังหวัดนนทบุรี. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิตสาขาวิชานวัตกรรมการพัฒนาอสังหาริมทรัพย์. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2557). **กรอบการบริการความเสี่ยงองค์กร**. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2563 จาก https://www.set.or.th/th/about/overview/files/Risk_2015.pdf
- เทศบาลตำบลเสาธงหินประจำปีงบประมาณ. (2562). **การวิเคราะห์ความเสี่ยงเกี่ยวกับผลประโยชน์ทับซ้อน**. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <http://www.oic.go.th/FILEWEB/CABINFOCENTER19/DRAWER016/GENERAL/DATA0000/00000467.PDF>
- พนทิพย์ ชารไสว. (2554). การศึกษาคุณลักษณะของผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จของธุรกิจโรงแรมในจังหวัดภาคเหนือตอนล่างของไทย. วารสารวิทยาการจัดการและสารสนเทศศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร, 7(1), 39-50.
- มงคล กิตติวุฒิไกร และมนัสดา ชัยสวนียากรณ์. (2558). ผลกระทบของการบริหารความเสี่ยงที่มีต่อความสำเร็จในการทำงานของธุรกิจ SMEs ในจังหวัดมุกดาหาร. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 6(1), 105-118.
- วุฒิชัย จงคำนึ่งศิลป์. (2547). **การศึกษาและพัฒนาคุณลักษณะการเป็นผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรมขนาดย่อม**. ปริญญาโทบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ส่วนงานบริหารความเสี่ยงสำนักแผนยุทธศาสตร์องค์กรคลังสินค้า. (2553). **คู่มือการบริหารความเสี่ยงปี2553**. ค้นเมื่อ 5 มกราคม 2563 จาก <http://www.pwo.co.th/download/risk/plan1%20dee.pdf>
- สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม. (2560). **แผนการส่งเสริม SME ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2560-2564)**. ค้นเมื่อ 2 มกราคม 2563 จาก <https://sme.go.th/th/download.php?modulekey=12>
- สุธิดา เสถียรมาศ. (2555). **อิทธิพลการศึกษาของกลยุทธ์ในการดำเนินงาน บุคลิกการเป็นผู้ประกอบการและการให้ความสำคัญในหน้าที่ทางธุรกิจที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินธุรกิจ SMEs**. รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

Beasley, C., & Hermanson. (2005). Enterprise risk management: An empirical analysis of factors associated with the extent of implementation. **Journal of Accounting and Public Policy**, 24(6), 521-531.

Khumpaisal, S. (2011). **Analytic Approach to Risk Assessment in Thailand's Real Estate Development Industry**. Doctoral Thesis School of the Built Environment. Liverpool United Kingdom.

Raftery, J. (1994). **Risk Analysis in project management**. London: Routledge.